

Autorka: Monika Stopyra

NEWSLETTER

MARZEC/3/2024

Biuro
Zrównoważonego
Rozwoju

ZIELONY
WSiZ

5 RÓWNOŚĆ
PŁCI

TEMAT NUMERU:

RÓWNOŚĆ

**Cel 5 Zrównoważonego Rozwoju:
Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję
kobiet i dziewcząt**

Równość płci to nie tylko powszechne prawo człowieka, to także fundament zrównoważonego świata, w którym ludzie będą żyć w pokoju i dobrobycie. Zapewnienie kobietom i dziewczętom równego dostępu do edukacji, opieki zdrowotnej i godziwej pracy oraz do udziału w procesie decyzyjnym w sprawach politycznych i ekonomicznych wzmocni zrównoważone gospodarki i przyniesie korzyści społeczeństwom i całej ludzkości*.

* <https://www.un.org.pl/cel5>

OKIEM SPECJALISTEK

Ewa Nowak-Koprowicz, Joanna Sowińska, EUROPE DIRECT Rzeszów

5 RÓWNOŚĆ
PŁCI

Czy potrzebujemy Międzynarodowego Dnia Kobiet?

Eksperti Światowego Forum Ekonomicznego nie pozostawiają złudzeń, nikt z nas nie zobaczy parytetu płci za swojego życia. Parytet płci nie zostanie osiągnięty – według tych prognoz – przez najbliższe sto lat!

60. pozycja Polski na 146 państw świata w ramach zeszłorocznej edycji Global Gender Gap Index potwierdza przekaz, że nie ma miejsca na samozadowolenie! Jest praca do wykonania.

Wróćmy zatem do genezy

Początki podnoszenia kwestii równouprawnienia płci w ramach obchodów Dnia Kobiet wywodzą się z ruchów robotniczych na przełomie XX wieku w Ameryce Północnej i Europie.

Pierwsze obchody Narodowego Dnia Kobiet odbyły się **28 lutego 1909 r.** w Stanach Zjednoczonych i towarzyszył im protest przeciwko złym warunkom pracy.

TABLE 1.1 The Global Gender Gap Index 2023 rankings

Rank	Country	Score	Score change	Rank change
		0-1	2022	2022
1	Iceland	0.912	+0.004	-
2	Norway	0.879	+0.034	+1
3	Finland	0.863	+0.003	-1
4	New Zealand	0.856	+0.014	-
5	Sweden	0.815	-0.007	-
6	Germany	0.815	+0.014	+4
7	Nicaragua	0.811	+0.001	-
8	Namibia	0.802	-0.005	-
9	Lithuania	0.800	+0.001	+2
10	Belgium	0.796	+0.003	+4
...				
56	Bolivia (Plurinational State of)	0.730	-0.004	-5
57	Brazil	0.726	+0.030	+37
58	Panama	0.724	-0.019	-18
59	Bangladesh	0.722	+0.008	+12
60	Poland	0.722	+0.012	+17
61	Armenia	0.721	+0.023	+28
62	Kazakhstan	0.721	+0.003	+3
63	Slovakia	0.720	+0.003	+4
64	Botswana	0.719	-	+2

The Global Gender Gap Index 2023

Źródło: <https://internationalwomensday.s3.us-west-2.amazonaws.com/resources/IWD-WorldEconomicForum-GlobalGenderGap-Report-2023.pdf> (dostęp: 05.03.2024).

¹ <https://internationalwomensday.s3.us-west-2.amazonaws.com/resources/IWD-WorldEconomicForum-GlobalGenderGap-Report-2023.pdf> (dostęp: 05.03.2024).

Luka płacowa między kobietami a mężczyznami to różnica w średnich zarobkach kobiet i mężczyzn

- Kobiety w UE zarabiają średnio prawie **12,7% mniej** na godzinę od mężczyzn. Sytuacja w państwach członkowskich bardzo się różni: w 2021 r. największą lukę płacową między kobietami a mężczyznami odnotowano w Estonii (20,5%), a krajem UE o najmniejszej różnicy była Rumunia (3,6%). Luksemburg zlikwidował lukę w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn. Wynik dla Polski to 4,5%².
- Mimo że więcej kobiet niż mężczyzn w UE zdobywa wyższe wykształcenie³, są one mniej obecne na rynku pracy. Według danych z 2022 r., prawie jedna trzecia (**28%**) kobiet w UE pracuje w niepełnym wymiarze godzin, w porównaniu do 8% mężczyzn, i znacznie częściej niż mężczyźni przerywają pracę, aby opiekować się dziećmi lub innymi członkami rodziny.
- Kolejną ważną przyczyną luki płacowej jest fakt, że więcej kobiet niż mężczyzn wykonuje gorzej płatne zawody, a mniej pracuje w sektorach o wyższych wynagrodzeniach. Na przykład w 2021 r. kobiety zajmowały średnio **34,7%** stanowisk kierowniczych w UE⁴.
- Różnica w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn powoduje również, że kobiety są bardziej narażone na ubóstwo w starszym wieku. W 2020 r., kobiety w UE w wieku powyżej 65 lat otrzymywały o średnio **28,3% niższe** emerytury niż mężczyźni. W przypadku luki emerytalnej między płciami również są duże różnice między państwami członkowskimi – od 41,5% luki na Malcie po 0,1% w Estonii.

Działania UE w walce z luką w wynagrodzeniu ze względu na płeć

W maju 2023 r. Parlament Europejski przyjął dyrektywę zapewniającą przejrzystość wynagrodzeń⁵. Państwa członkowskie do **7 czerwca 2026 r.** mają czas na jej implementację.

Zachęcamy do zapoznania się z raportem: **Unia równości. Między założeniami a rzeczywistością – jak UE zwalcza dyskryminację i dąży do równości**, przygotowanym na zlecenie Przedstawicielstwa KE w Polsce, którego jednym z autorów jest dr hab. Marcin Szewczyk, prof. WŚliZ.

² https://www.europarl.europa.eu/resources/library/images/20230403PHT79010/20230403PHT79010_original.png (dostęp: 05.03.2024)

³ <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/womenmen/bloc-2a.html?lang=en> (dostęp: 05.03.2024)

⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/womenmen/bloc-2c.html?lang=en> (dostęp: 05.03.2024)

⁵ <https://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20230327IPR78545/koniec-luki-placowej-miedzy-kobietami-a-mezczyznami-i-informacja-o-wynagrodzeniu> (dostęp: 05.03.2024)

5 RÓWNOŚĆ PŁCI

Konieczne jest zaangażowanie różnych zainteresowanych stron, w tym mężczyzn i chłopców. Ciągły brak priorytetowego traktowania celu nr 5 spowoduje zagrożenie dla całej Agendy na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030.

Na podstawie danych dla

**120 KRAJÓW
I OBSZARÓW**

28 KRAJÓW

nadal nie posiada przepisów przyznających kobietom równe prawa do zawarcia małżeństwa i wszczęcia rozwodu.

67 KRAJÓW

pozbawionych jest przepisów zabraniających bezpośredniej i pośredniej dyskryminacji kobiet.

53 KRAJE

mają prawo, które nie przewiduje jednakowego wynagrodzenia za pracę o tej samej wartości.

Szacuje się, że potrzeba

OK. **6,4 BILIONA** DOLARÓW ROCZNIE

aby osiągnąć równość płci dla 70% populacji 48 krajów rozwijających się w kluczowych obszarach, w tym celach związanych z ubóstwem i głodem.

Jeśli wydatki rządowe utrzymają się na obecnym poziomie, pozostawią niedobory w wysokości **360 miliardów rocznie**.

Z najnowszych danych wynika, że w aż

**54% KRAJÓW
I OBSZARÓW**

nie obowiązują odpowiednie przepisy w żadnym z obszarów objętych wskaźnikiem celów zrównoważonego rozwoju 5.1.1 dotyczącym ram prawnych. Nawet jeśli przepisy obowiązują, ich egzekwowanie może stanowić wyzwanie.

Prof. **Claudia Goldin** z Uniwersytetu Harvarda została w 2023 roku laureatką Nagrody Nobla w dziedzinie nauk ekonomicznych za badania na temat sytuacji kobiet na rynku pracy. To trzecia kobieta wyróżniona w tej dziedzinie.

„Goldin jako pierwsza opracowała wyczerpujący sposób kwestię zarobków i wyników kobiet na rynku pracy na przestrzeni wieków. Wykazała też, jakie są najważniejsze powody istnienia luki płacowej”*

* <https://www.prawo.pl/kadry/nobel-z-ekonomii-kto-i-za-co-dostal-nobla-z-ekonomii-w-2023-r,523444.html> (dostęp: 01.03.2024)

Pod względem władzy i przywództwa na świecie kobietom przypada:

26,7%

mandatów parlamentarnych

35,5%

mandatów samorządowych

28,2%

stanowisk kierowniczych w zakładach pracy

30%

Przy obecnym tempie zmian udział kobiet na stanowiskach kierowniczych w zakładach pracy **do 2050 r.** osiągnie jedynie 30%.

5 RÓWNOŚĆ PŁCI

Przerwane kariery, obowiązki opiekuńcze oraz dyskryminacja płacowa powodują, że kobiety zarabiają jedynie **jedną trzecią** dochodów z pracy na całym świecie.

W 2019 r. na każdego

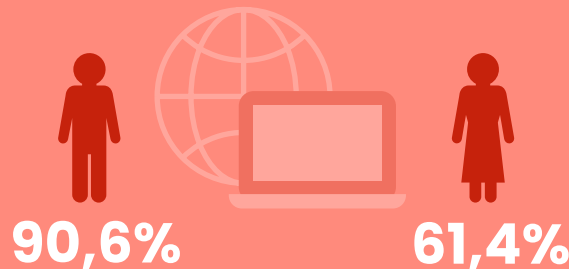
DOLARA

zarobionego przez mężczyznę kobieta zarabiała jedynie

51 CENTÓW

W 2022 r. na światowym rynku pracy było mniej niż dwie trzecie (**61,4%**) kobiet w wieku produkcyjnym (25-54 lata) w porównaniu z **90,6%** mężczyzn.

Przy obecnym tempie postępu kolejne pokolenie kobiet będzie spędzać średnio

2,3h DZIENNIE WIĘCEJ

na bezpłatnej opiece i pracach domowych niż mężczyźni.

DO POCZYTANIA / POSŁUCHANIA

ZIELONY BLOG

08.02.2024 – **Rolnictwo nie jest nudne**

dr hab. inż. Zbigniew Karaczun, prod. SGGW / Profesor Katedry Ochrony Środowiska i Dendrologii SGGW

22.02.2024 – **Czy konieczny jest wspólny strajk rolników i konsumentów, żeby zmienić chory system produkcji i dystrybucji żywności?**

dr hab. inż. Tadeusz Pomianek, prof. WSiIZ / Prezydent WSiIZ

intro

••• media

20.02.2024 – Językowe zawitości oraz historia języka polskiego

23.02.2024 – Depresja i jej objawy – jak sobie z nią radzić?

• INTROPASJE

06.02.2024 – Odkryj świat Be Entertaining Studio (podcast)

11.02.2024 – Przekraczanie własnych granic w parze z nauką (podcast)

PROPAGOWANIE WIEDZY

Musimy bardziej uwierzyć w siebie – mówią naukowczynie WSiIZ w Międzynarodowym Dniu Kobiet w Nauce WSiIZ

Global Gender Gap Report 2023 World Economic Forum

Koniec luki płacowej między kobietami a mężczyznami i informacja o wynagrodzeniu Parlament Europejski

Progress on the Sustainable Development Goals UN Women and United Nations Department of Economic and Social Affairs

PODCASTY WSiIZ / YOUTUBE

Zapraszamy do słuchania **podcastów z zakresu zrównoważonego rozwoju** na stronie podcasty WSiIZ oraz do oglądania naszego kanału „Zrównoważony rozwój” na YouTube.

ZIELONE WYDARZENIA

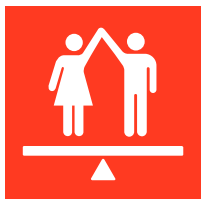

19.03.2024 – **Narcyz? Border? O zaburzeniach osobowości słów kilka** dr Olga Kurek-Ochmańska

20.03.2024 – **Jak loty w kosmos wpłyną na rozwój naszej cywilizacji** Karol Wójcicki

25.03.2024 – **Sztuczna inteligencja w medycynie** prof. dr hab. n. med. Paweł Januszewicz

Zadanie 5C w ramach Celu 5 zamieszczone w Agendzie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030

Przyjąć oraz wzmocnić polityki i skuteczne ustawodawstwo promujące równość płci oraz wzmacniające pozycję kobiet i dziewcząt na wszystkich szczeblach.

GRAFIKA NUMERU

Praca studentki II roku Projektowania graficznego Moniki Stopyry wyróżniona została podczas wystawy „Wszyscy mają równe prawa bez względu na płeć” towarzyszącej debacie studenckiej „Każda płeć jest równa/Every Gender is Equal” z okazji obchodów Dnia Praw Człowieka, która odbyła się 12 grudnia 2023 roku.

Biurowo
Zrównoważonego
Rozwoju

**ZIELONY
WSiZ**

Zespół Biura Zrównoważonego Rozwoju

Biuro Zrównoważonego Rozwoju – RA 143
+48 17 866 12 82 / +48 17 866 11 84

Autorka: Monika Stopyra